

Տէրութեան բոլոր նախարարն
ու բարձրատիճան պաշտօնեայնքը հր-
ւիրված էին այս մեծաշուք հանդէս
ներկայ դանդաղութիւն։ Բարձրագոյն Ս-
Եպարքոս Ալե փաշան, Թանգանթ-
րանի վերտեսեաւք վեհմասիայ Ամ
Ֆէթհի փաշան, մեծ Ծափապետ վեհ
Մէհմէտ Ալե փաշան, արքունի փո-
րանոցի վերադասեւք վեհն. Ալե Ղալ-
փաշան, Թանգիմաթի ժողովն նախ-
դահ վեհն. Գլարբողը Մէհմէտ փաշ-
Արդարութեան բարձրագոյն տես-
նախագահ վեհն. Էհմելք փաշան, Է-
տաքին դործոց պաշտօնեայ վեհն. Ֆա-
փաշան, պատերազմի պաշտօնեայ վեհ
Մէհմէտ Բիւշտի փաշան, զանա-
պաշտօնեայ վեհն. Մուխթար փաշ-
տաեւտարական դործոց պաշտօնեայ վեհ
Մուսա Մաֆիլթի փաշան, տեղութեան

պաշտօնային վեճակ. Իզդելի փառան, եւ կայսերական դիւանին առաջին թարգման Կուրկտաւին պէյը առաւօտուն կանուխ Զրազանի կայսերական պալատը գացեր էին:

Ժամը 4 1/2 ին՝ չորս շքեղ կառքեր, որոնց մէկը չորս ձիով, արքունի պալատէն Պէյօղլուի դաղդղական դեսպանատունը խրկովեցան՝ վեճակ. դեսպանը եւ անոր պաշտօնատարներն առնելու: Օգոստոսիա Խնքնակալին առաջին բանակի օգնական (եամլը) Ֆէրիք Խաչէմ փառան եւ արարողապետ Քեմալի պէյը պաշտօն ունեին Գաղղիոյ դեսպանին ընկերանալու մինչեւ Զրազան:

Ժամը 6 1/2 ին՝ դեսպանը իր պալատէն ճամբայ ելաւ: Բազմաթիւ արքունի նիզակաւոր հեծեակներ համագրեւտ հաղած դեսպանին կառքին առջեւէն կերթային:

Առաջին կառքին մէջ նստած էին Գաղղիոյ դեսպանը, Խաչէմ փառան եւ Քեմալի պէյը: միւսներուն մէջ նստած էին դեսպանին քարտուղարները, թարգմանները եւ տանտալիքները:

Արքունի պալատան պաշտօնակալներ եւ կայսերական անձնապահ զօրաց խումբը՝ իրենց հանդիսի համագրեւտները հաղած կառքերուն քովէն ու եւ տեւէն կերթային:

Այսպէս հանդիսով վեճակ. Գ. Թուրքի Գաղղիոյ դեսպանը Զրազանի պալատը հասաւ, ուր տեղութեան նախարարները զինքը ընդունելով դաստիարակ արհար մացուցին: Քիչ մը ետքը օգոստոսիա Սուլթանը իւր դիւանոր պալատականներուն հետ ներս մտնելով, դեսպանը հետեւեալ տանտալիքներուն ուղղեց. Կորին կայսերական միջհաւաքութեան:

Ա. Ե. Զափառ Տեր, իմ օգոստոսիա Տեր, վեհափառ կայսրը արժանի դատեց զիս հաճոյական պաշտօն մը կատարելու: Եւ Զեր կայսերական վեհափառութեան ձեռքը յանձնել իր Պատուի Լեզունի կարգին մեծ Ժապաւենը: Այս առաջին անգամն է, որ Գաղղիոյ թագաւորի մը հաճոյական թագաւորի մը հետ ունեցած բարեկամութիւնը այսպէս պայծառ եւ այսպէս անձնական կերպով յայտնի կը լըյ:

Առաջ, Զեր վեհափառութիւնը այս աղերս նշանին իրեն մատուցելով՝ անպայցք մը պիտի համարէ այն բարձր յարգանաց եւ անկեղծ սիրոյն որ Կարօլէն կայսրը ունի Զեր վեհափառութեան վրայ: Այս ցոյցը, որուն միջնորդ մը ըլլալը բարձր պատիւ մըն է ինծի, ուրիշ խորհարար մէջ ալ յառաջեկած է, եւ այժման պարագաներուն մէջ յետաւել նշանակութիւն մը ունի: Կար դատական մէջ է այն արժանաւորական դաշնակցութեան, որ Օսմանեան կայսրութեան բարձր պատիւ հետեւ Եւրոպական իրաւանց երաշխաւորութեանը եւ միանգամայն նոյն քաղաքակրթութեան պաշտպանութեանը ներքեւ կը դնէ, որուն բարեկամութեան եւ նիւթական բարեկամութիւններ իւր դատաւարին հնարանգալ ամեն ազգայն մէջ տարածելու կամքը Զեր վեհափառութիւնը յայտնեց իւր դասակարգութեան օրէն, օգնական ունենալով իր պաշտօնականներ այս դործին կատարմանը մէջ, որուն յաջողութեանը կապված է իր թագաւորութեան փառքը:

Ա. Ե. Զափառ Սուլթանը վերջին անգամ անգամ սիրայի պատասխան մը տուաւ դեսպանին այս ատենախօսութեանը: Կարօլէն կայսրը վրայ ունեցած յարգանաց եւ բարեկամութեան զգացմունքը յայտնելին ետեւ, աւելցուց, թէ այս առաջին անգամ օտար տէրութեան մը կողմէ պատուանշան ընդունելով՝ քաղաքական բարձր նշանակութիւն ունեցող զործ մըն է:

Օգոստոսիա Սուլթանին պատասխանէն ետեւ, Գաղղիոյ դեսպանը պա-

տիւ ունեցաւ Կորին կայսերական վեհափառութեանը մատուցանելու Պատուի Լեզունի կարգին ազամանդեաց նշանը:

Այս պատուանշանը սովորաբար կը բաղկանայ արծաթեայ թիթեղէ կամ տախտակ մը որ կուրծքին ձախ կողմը կը կախվի, եւ Սէն թագով խաչէ մը որ ժապաւենին վրայ կախված է: Օգոստոսիա Խնքնակալին արված պատուանշանը ասանկէ չէ: Արծաթեայ թիթեղին տեղը աղամանդներ շինված են, եւ Սէն Կէն տեղը զմրուխտ եւ երկնադոյն յաւկիթ քարեր զրված են:

Յայտնի է, որ քաղղեացոյ կայսրն ալ քանի մը տարի առաջ Սէն Կէն պատուանշան ընդունած է:

Գ. Թուրքի Եւ իր պաշտօնատարները՝ այս արարողութեան ըմբռնելու ետեւ Գաղղիոյ դեսպանատունը դարձան նոյն արքունական կառքերով եւ ընկերութեամբ Խաչէմ փառային, Քեմալի պէյը, եւ ուրիշ արքունի պաշտօնատարներու:

Գաղղիոյ դեսպանին նստած փառանոր կառքը անցեալ ամառ շինված էր յատկապէս Գաղղիոյ կայսրուհւոյն համար, որուն եւ կայսր Կ. Պօլս զարուհիտարութեանը վրայ շատ խօսկեցաւ անժամանակը:

Իրոսիայի թագաւորը Կարմիր Երծուց Ե. կարգի պատուանշանը իրենց կայսերական արտաքին գործոց պաշտօնային վեճակ. Պաւստ փառային եւ պատերազմի պաշտօնային վեճակ. Սէն Զմէա Բիշափ փառային:

Նոյն պատուանշանին երկրորդ կարգը իրենց արտաքին գործոց պաշտօնէի խորհրդական Սաֆվէթ Էֆենտիին եւ կայսերական դիւանին առաջին թարգման Կուրեաւին պէյին:

Կայսրադարէն Ժամը 12 լրացրին մէջ հետեւեալ լուրերը կը կարգանք Կարսի վերջին դժբաղդ անցքերուն վրայ յօր:

«Կարսի դիւանութեան վերջին վայրկեանները նշանաւոր եղան այնպիսի դիւցազնական արիւթութեամբ մը, որուն քով ամենեւեմ երեւելի քաջադործութիւններ կը պղտիկան: Կայսերական երկիրը պէտք է պարծի պայսիս պահպան զօրաց վրայ, որոնց հայրենակրթութիւնը իրենց գերմարդկային զօրութիւն մը եւ այն զօրութեան գերադոյն քաջութիւն մը տուաւ:

Իրկար ժամանակի ի վեր Կարսի մէջ ծառայող զինուորներուն ամեն մէկին կէս բաժին ուտելիք կը տրվի: Եւ շանցաւ անոնց ալ մէկ մասը բնակիչներուն տրվի սկսաւ, որ անօթի չմեռնին: Ասանկով ամեն մէկ մարդու ինկած բաժինը օրէ օր կը նուազէր: Ա. Երջին անգամ՝ ուտելիք բաժնրվելու եղաւ նոյ. 23ին (ըստ լուր): Օգոստոսիներուն ու բնակիչներուն քաղցը յարեցնելու համար անոր հինգ պատիւը պէտք էր: Բայց ալ բան մը չկար ուտելու: Կարգիւ տրուեցաւ կը զլորեկին եւ անոնց ձայն հանելու մէկ կողմ կը քաշվէին, որ իրենց տանջանքը ծածկեն եւ անօթութիւնին խորին այնպիսի թմրութեան մը մէջ որ հազիւ քանի մը վայրկեան հանգստութիւն կուտար իրենց: Քաղաքապահներուն երկը մասին մէկը՝ բնակիչ եւ զինուոր, մահիճներու վրայ տարածված,

իրենց վերջին ժամուն կ'սպասէին առանց տրտնջելու: Միացածները կը ջանային ասպիւղել ինչ կերպով որ կրնային:

Նոյ. 28/16 ին, ուտելիք՝ երբոր կառքերով պաշար մայրուցին քաղաքը, շատ զարմացան որ բնակիչները չեն յարձակիր ուտելիքներուն վրայ: Միայն քանի մը հողի կառքերուն բոլորը եկան շարփեցան: Ուտելիք չուա մը ուտելիք արվին անոնց, եւ բաւական ժամանակ սպասեցին յուսարով որ մնացած բնակիչներն ալ պիտի վազեն դան. բայց եկող չեղաւ: Քննութիւններով խնայան որ զինուորներն ու բնակիչները այն աստիճան տաքացրելին, որ կարող չէին տուներէն դուրս ելելու:

Այն ժամանակը՝ ուտելիք որոշեցին՝ տունէ տուն երթալ եւ ուտելիք բաժնել: Հիւանդներուն շատ փորձուեաց բորբոքում կը տանջվէին. եւ մէկ քանիին հիւանդութիւնը այն աստիճան աստիկացեր էր, որ չկրնային իրենց արված ուտելիքը ծաշակիլ, եւ իրենց ցանկացած կերակուրը աքցելու առջեւը մեռան:

Նոյ. 28 ին թիւամբն քիչ զօրք խօթեց քաղաքը. բոլորովին ներս մտան նոյ. 30 ին. եղաւ: Ուտաց զինուորական հրամանատարներուն առաջին հոգն եղաւ ներքին կառավարութիւն մը կազմել, որպէս զի անկարգութիւն կամ աւարտութիւն չընեն իրենց զօրքերը: Քաղաքին մէջ հիւանդաց թիւը վեց հարարի կը հասնէր: Ա. Երաւացները հնար եղածին չափ ամենամեծ փութով անոնց վիճակին դարման տանելու աշխատիլ սկսան: Նոյն իրիկունը Օսմանեան կանոնաւոր զօրաց հրամանատարներուն խնայ տրվեցաւ, որ դեկտ. 1 ին օրը Կարսին պիտի ելլին, ու Ալեքսանդրոյ (Կիւմրի) տարվելով՝ ժամանակ մը հոն պիտի կենան. եւ պէտք եղած աղատութիւնը տրվեցաւ որ ծախու պատրաստութիւնին տեսնեն:

Այս միջոցին, կամաւոր զօրքերը, բէրիկները եւ Պաշտպանութեան թոգ տրվեցան պայմանագրութեան համաձայն:

Դեկտ. 1 ին կայսերական զօրաց հրամանատարները ճամբայ ելան Ալեքսանդրոյ երթալու, ինչպէս որ իրենց ծանուցված էր: Ուտելիք բոլորովին տիրել էին քաղաքին: Հրամանատար զօրապետներն իրենց ճամբու պատրաստութիւններն ըրեր լինողներէն: Գլուխաւոր հրամանատար Ա. Երաւան, Հիւսէին եւ Քերիմ փառաները, Ուիլիս փառան իր բոլոր պաշտօնակալներով եւ կանոնաւոր զօրաց ուրիշ բոլոր հրամանատարներն ու սպաները քաղաքէն ելան եւ պահպան զօրքերով Ալեքսանդրոյ դացին: Այս փառանոր ողորդութեան վերջին արարուածն ալ այսպէս լինաւ:

Կարսի պահպան զօրաց հրամանատարներին մէկ քանիին դրած նամակներէն կ'ըմբռնէ, որ ասոնք լատ. դեկտ. 5 ին Ալեքսանդրոյ կը գտնվին եղեր, եւ 7 ին անկէ պիտի մեկնին եղեր թիւիլիզ երթալու համար:

Կարսի գործերը քննելու համար յանձնարարական ժողով մը սահմանվեցաւ պատերազմի պաշտօնէին դուրս:

Նշեալ շարժումին ի վեր մայրաքաղաքին նաւահանգիստին մէջ կարգէ

դուրս եռանդ եւ փոյթ մը կայ՝ արքունի նաւերու մէջ պաշար լեցընելու եւ ամեն օր քանի մը հասար ճամբայ հանելու: Այս նաւերը՝ որոնց թիւը 70 ի չափ կայ՝ Պաթուկ կը երկրվին:

Հետեւեալ տեղեկութիւնները Կարսի պաշարող զօրաց բանակին մէջ գրուելով իրոսիայի պաշտօնակալի մը նամակէն հանված են, որ Կարսի վրայ ուտելիքներ ըրած ձախորդ յարձակման պատժութիւնը ընելով, պանծալի վկայութիւններ կուտայ Օսմանեան զօրաց զարմանալի քաջութեանը վրայ:

Մենք կը յուսայինք, որ զիւրեք Կարսի մէջ կը պառկէին՝ առանց շատ մարդ կորսնցնելու մեր բոս՝ յարձակմանը մէջ, որուն բոլոր զօրութեամբ պատրաստվել էինք. քանի մը օրէ ի վեր: Օսմանեանց բուն զինակալութիւնը առջի բերանը մեզ զարմացուց. ետքը գրեթէ մեզ կառնուցուց, եւ վերջապէս մեր ճշմարտ պանծալի մը սղեղն անոնց արիւթեանը վրայ: Այսպէս կազմին հրաշալի քաջութեան գործեր կատարվեցան այս յարձակման մէջ: Այս թուով ու տեղեկութեան շարունակ պատերազմներ, իրարու ետեւէ կրկին կրկին եղած յարձակումներ, երկու կողման մէկմէկու դէմ ունեցած կարգէ դուրս տուելութիւնը, եւ զիջված դիակներուն վրայ հետ գհեաւ աստիկացած կատաղութիւնը, քրտախոր տեսարան մը ցոյց կուտային, որն որ դարեւ ի վեր տեսնելու չէ Եւրոպայի մէջ:

Ի մահ վերադարձած զինուորներ տեսայ, որ ծռնելի վրայ եկած կամ պառկած մէկ մէկու հետ կատաղաբար կը կռուէին եւ իրենց անհրաժեշտ մահը կը փութացնէին: Կարսի պահպան զօրաց մէջ ամեն տեսակ ազգէ մարդիկ կային: Իրիկուն սու Վիլիսիցները վերադարձին իրենց էին դիւաններուն մէկուն մէջ ուր եւ միւսերէ վաղ մը բնակիչ գործով: Այս սեւերը մեր ներս մտած ատենը երան կանգնեցան ու ասակային մեր հարիւրապետներն մէկը պայմանեցին: Պարտաւորեցանք զանոնք հոն մնալու: Տարբերակ ետքը մենք ալ անպիկեցանք այն դիւանակէն քաշվաւ: Եւ քաշվելիս մեզի շատ վնաս տուաւ, փառն վնասներ կէտ որ չմնաց: Հազար քաջաշափ տեղ աստիկ շարք կընցնէր մինչեւ որ մեր պահեստի գունդերուն քով հասնային: Թէ որ Օսմանեանք աւելի թնդածօթ ունենային, մեր կորուստը անհաշուելի պիտի լըլար, եւ Եստուած դիակ, թէ մեր զօրքերուն կէտ կրնային ալ ապաւիլ այս ձախորդ յարձակումին: Իրիկունը մեր զօրքերէն 5,000 ի չափ մարդ պիտի էին յանուան, կուլած ժամանակներն:

Քաջութիւնը մը եւ նոյն էր երկու կողմանէ. բայց մեր զօրապետները միշտ վնաս ունենալով որ պակասութիւն մը չընեն, զարկ են այն փաստի դատողութեան եւ խոհեմ յանդիմանութեան որ գաղղիացոյ հրամանատարներուն յատկութիւնն է: Կարս անտեղի քաղաք մըն է թէ որ լաւ ամրացած ըլլար: Կարս վրայ յարձակելու սխալմունք մըն է: Բայց մեր յարձակման յատուկագիտելի մեծ սխալ մըն էր, ինչպէս որ, լաւ կերպով չտարհլուած յարձակումներ ի հարկէ չէին կրնար յաջողիլ քիչ մը աստիկ գինեղութեան դուրս տանելին: Օրոքմանք վր պատճառ տեսնելը, որ երկու աստիկ ի վեր մէկ Ուտ զօրապետ մը չկրնայ նշանաւոր ըլլալ: Ստուգել, ուտաց զօրապետները արժանի չեն իրենց զօրքերուն, որոնք անպիկեղ իր լըլային թէ որ Գաղղիոյ զօրապետին ասին ըլլային:

ՄԱՍԻՍԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Գ. Ե. Գ. Ե. Կայսրը հրամանաւ համալին ծովապետին, որ մինչեւ յառաջիկայ դարուն բազմաթիւնոր ծովային մարտիկներ ու թիւղանօթակիր մակայիներ շինվին: Տերութեան նաւարաններուն մէջ զիւրեք ջրեկ անդադար աշխատութիւն կայ:

Ե. Ե. Կայսրը հին ծանր փառքի մը աղատեցաւ այս օրերս:

Ա. Ե. Ե. Կայսրը քառանկ կառքով

Կը համարվի: Այս օրը 1758 թվականին տեղի
կընկած է, եւ փոքրիկ ճիւղէ մը հետ զհետեւ մեծ-
նալով, հիմա իր ստերը 2300 ստերաւոր տարա-
ծութեամբ տեղ բռնած են: Ամեն տարի բնա-
հանրապէս 2000 տղայից աւելի տեսակ մը սեւ
խաղող կուտայ: 1853 ին 4 կենդանար (քանթար)
խաղող տուաւ: Իր բունին շրջապատը 2 1/2 մաս է:
Այլ կը շարժուի այս գործանակը օրը մը տարին մէջ-
ընէ 300 լիտր միւսին կամ 43 հազար զուգու-
շէն աւելի եկամուտ կը բերէ:

— Ամերիկայի Միացեալ Նահանգաց
Կառմէ լրագիրը կը ծանուցանէ, թէ Թեյ-
նիքի նահանգին օրհնագրական ժողովին մէջ
աւանդուած էր, որ ամեն ընչապէս (պարզ-
ունեցող մարդաց վրայ հինգ տարու (150 դրամով
չափ) տուրք դրին. նոյնպէս, երեսն տարուէն
վեր ետդ ամենքին տուրք (երկէն) վրայ ալ հինգ
տարու տուրքներ (ճէրմէ) դրին եւ այս տարեք-
րէն գոյացած ստակը դարձեցնուան կապիւլ: Այս
գործանակը օրհնը ծանուցելուն վրայ ընչապ-
եսներուն թիւը շատցեր է, ամերիկեան թիւն
ալ չէ պակսեր:

— Լառոպայի ամենահարուստ հրեայ սե-
ղանաւոր անուանի Ռոյնլի Գրանթֆորթ նրա
տող եղբայրը այս օրերս մեռնելով, 50 միլիոն
ֆիորին կամ 120 միլիոն ֆրանքի մօտ հարստու-
թիւնը եւրէ է: Այս մեծահարուստ անձը 1849
ին իր կտակը դրեք պատրաստեք է, եւ հիմա իր
մեռնելէն ետքը ի գործ կը դրին հետեւեալ
կերպով: Իրեն զիւստը ժառանգ յաջորդքը է
իր Պ. Մանթլ Ռոյնլի անունով: Եղբորը
դին. Գրանթֆորթի մէջ ունեցած տունը եւ
պարտեզը իր խորոյն նստող աղջկան՝ Է. առ-
կայէրի որդւոյն Վ. իւլիին թողուցեր է: 1 մի-
լիոն ֆիորին ալ անոր եղբորը թողուցեր է: 1 մի-
լիոն 200 հազար ֆիորին յաւակցուցեր է իր ամեն
շարժու կարողութեամբ աւանդ ունեցող իւր եւ ա-
մեն ձեռն աղքատներուն փայտ բաժնէն ստեղծ-
ութիւնը շարունակելու համար: 50 հազար
ֆիորին թողուցեր է հրեայ աղքատ աղջիկնե-
րուն օգիտ (ճէհէզ) մատակարարելու համար
հաստատուած մատուցին: 10 հազար ֆիորին հի-
ւանդաց մատուցին: 10 հազար ֆիորին հրեայ հի-
ւանդանոցին: 50 հազար հրեայ վարժատունին:
Օսմանաց բրիտանական հիմնարկութեանց ալ
ամեն մէկուն 3000 ֆիորին թողուցեր է: Կը-
սան տարիէն աւելի իր գործերուն մէջ ծառա-
յող սպասուորներուն թողուցեր է մարդ գլուխ
2000 ֆիորին: քսան տարիէն պահաւ ծառայող-
ներուն 1000 ֆիորին: Իսկ աղքատներուն 500էն
300: Տանը սպասուորներուն ալ շատ պարգեւ
թողուցած է:

— Հասերը շին գիտեր, կըսէ Աբրահամ
Սոլթի լրագիրը թէ ինչու համար Լառոպայի
նահանգահայտներէն ուղղակի Սեփաթֆորթ դա-
ցող նաւերը Վ. Պոլիս գոյացողներէն աւելի քիչ
բեռ կուտան, կամ թէ ինչու համար Սեփաթ-
թֆորթ դաջող նաւերը Վ. Պոլիս հանգիպած
տանիներէն իրենց բեռը կը թէթեւցնեն: Ահա
աւերի պատճառը: Օսմանաց ծովերուն ջրերը
մէկ մէկէ քիչ կամ աւելի թանձր ըլլալով, ա-
նոնց մէջ պտտող նաւերը ջրին թանձրու-
թեան ատիժանին համեմատ աւելի կամ պակաս
կը մնին (տալմը) ծովուն մէջ: Այս թանձ-
րութիւնը ջրին մէջ գտնուած աղի քանա-
կութիւնէն յառաջ եկած ըլլալով, առից կը
հետեւի, որ ծովու մը ջրը որչափ աւելի ա-
ղի է, այնչափ թանձր կը ըլլայ, հետեւեալ տա-
ւելի կը դիմանա նաւին ծանրութեանը, եւ նաւն
ալ քիչ կը մնի ծովուն մէջ եւ շատ բեռ կրնայ
աւելն:

Միւս կողմէն, որովհետեւ հասերը քիչ է,
որ նաւու մը առաքաւորներն ալ պատճառ կըն-
ան նաւը ջրին մէջ մնելու, առից կը հետե-
ւի, որ ծովին ջրը որչափ աւելի աղի ըլլայ, այն-
չափ աւելի առաքաւոր կրնայ բանալ նաւը ա-
ռանց շատ մնալու ջրին մէջ:

Արդ, Սեւ ծովը տան եւ վեց անգամ պա-
կուտ աղի ըլլալով Սեփաթֆորթի ծովին, թու-
րանի կամ Մարտիկային Սեփաթֆորթ երթա-
լու նաւ մը պէտք է Վ. Պոլիս երթալու նաւէ մը
քիչ բեռ տանէ, եւ Ազախու ծովը երթալու նա-
ւը աւելի քիչ, որովհետեւ Ազախու ծովը տան
եւ ուժը անգամ պակաս աղի է Սեփաթֆորթի
ծովին:

Հայտնի է, որ Սեփաթֆորթի ծովը կրկնա-
պատիւ աղի է Սեփաթֆորթին, մէկ անգամ աւելի
աղի է Արեւիկանէն, հինգ անգամ աւելի աղի
է Ասպից ծովին, տան երկու անգամ աւել-
ի աղի է Յոնիական ծովին եւ տան եւ եօթն
անգամ աւելի աղի է Մարմարայի ծովին: Մեռ-
նալ ծովը միւս ամեն ծովերէն աւելի աղ կը պարու-
նակէ իրմէն: Այս համատեան, թէ յիշեալ ծովին

1000 քիլոկրամ ջրին մէջ 267 քիլոկրամ աղ
եւ մակնիշի կը գտնուի:

ՎԵՐՋԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Երեքշաբթի օրուան գաղղիական
շոգենաւով եկած լրագիրներուն մէջ
1855 նոյեմբեր 21 թուով Գաղղիոյ,
Միջերկրի եւ Հիւսիս տերութեան մէջ
եղած դաշնագրութեան օրինակը կը
աւանդուի:

Այս դաշնագրութիւնը 1854 թվական
2ին Աւարիոյ եւ Արեւմտեան տերու-
թեան մէջ եղած դաշնագրութեան
պէս բան մը կերելի պարունակած պայ-
մաններուն նայելով: Բայց կըսեն, թէ
պատերազմի վերաբերեալ պայմաններ
ալ ունի որոնք ծածուկ մնացած են:

Այս կարեւոր պայմանագրութեան
թարգմանութիւնը բաւական երկար ըլ-
լալով, կը պարտաւորինք դալ շարժը-
վան թերթերուն մէջ հրատարակելու:

Ասիայէն եկած վերջին լուրերը կը
ծանուցանեն, թէ դեկտ. 15ին բարձ-
րագետը Լոնտըն քաղաքի Բէտուի դա-
լէ հասած էր իր զօրաց մէկ մասին հետ:

Բոլոր կայսերական բանակը հիմա
եւ քաշվելու եւ հրապարակի մօտեցա-
լու վրայ է: Իմերէթի կողմէն Վրաս-
տան քաշելու եւ թշնամի այն կողմէն
զարնելով Պարսի պաշարումը վերցնել
տալու համար բարձրագետը Լոնտըն
փաշային ըրած արշաւանքը Պարսի ա-
նրկէն ետքը անօգուտ ըլլալով, եւ
դառնալու որոշում կընէ:

Երկու պաշարակիր նաւ Չերքե-
զիստանի եղբայրները յամարը կընալով
կործակուին:

Վիեննայէն հեռագրով լուր կու-
տան, թէ Բեղրադիւսի մէջ գումար-
ված պատերազմական մեծ ժողովը որո-
շեք է, որ Օտտոման բոլոր ամրութիւն-
ները վերանա, եւ թնդանութիւնը Սի-
ջուլայի վոլոստերէն: Ասից զատ ու-
րոշեք է որ Սեւ ծովու եղեքը եւ Գը-
րըմի մէջ եղած բոլոր երկրորդական դիր-
քերը թողվին եւ միայն քանի մը զօրա-
ւոր դիրքերուն մէջ կեդրոնացայ իրենց
զինակրական զօրութիւնը: Այս որո-
շումը արդէն ի գործ դրվելու սկսեր է:
Արդ, թէ 200 թնդանութ Օտտոման
Վերջուլայի վոլոստերէն է. եւ Օտտ-
ոման բնակող հարուստ ընտանիքները քա-
ղաքէն կը մեկնին եղեր:

Բարբելի մարաշախտին համար
մեռեր է կըսվի:

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ

Գ. ՊՈԼԻՍ 21 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ

ԳՐԱԳՐԱՐԵՐԻ (ԳՐԱԳՐԱՐԵՐԻ)

Խաչի	Գրքեր
Ռեյն-Բաքո Վ. Գրքեր 100 հոգի	1050. 1100
" " Բ. " "	950. 1000
" " Գ. " "	900. 950

Գրքեր	Գրքեր
Լ. Գրքեր 6-10 տարե	375. 380
Լ. Գրքեր 10 " "	360. 365
Գրքեր " " "	355. 360
Լ. Գրքեր 10-12 տարե	340. 345
" " Բ. " "	335. 340
" " Գ. " "	330. 335

Գրքեր (Գրքեր)	Գրքեր
Գրքեր (Գրքեր) 10 " "	10. 32
Գրքեր (Գրքեր) 10 " "	13. 32

Լ. Գրքեր (Գրքեր)	Գրքեր
Գրքեր 125. 126	
Մ. Գրքեր " " "	60. 70

Ռեյն-Բաքո (Գրքեր)	Գրքեր
Գրքեր 60. 62	
Բ. Գրքեր " " "	100. 110

Սիւր-Բաքո (Գրքեր)	Գրքեր
Գրքեր 400. 450	
Գրքեր 100. " "	

Գրքեր (Գրքեր)	Գրքեր
Գրքեր 60. 65	
Սիւր-Բաքո " " "	150. 160

Սիւր-Բաքո (Գրքեր)	Գրքեր
Գրքեր 1080. 1100	
Գրքեր 9. 10	

Գրքեր (Գրքեր)	Գրքեր
Գրքեր 225. 230	
Գրքեր " " "	

Գրքեր (Գրքեր)	Գրքեր
Գրքեր 90. 95	
Գրքեր 90. 100	
Գրքեր 140. 145	
Գրքեր 1-12 " "	175. 180
Գրքեր 200. 220	
Գրքեր 490. 500	

Գրքեր (Գրքեր)	Գրքեր
Գրքեր 230. 235	

Գրքեր (Գրքեր)	Գրքեր
Գրքեր 38. 40	
Գրքեր 7. 8	

Գրքեր (Գրքեր)	Գրքեր
Գրքեր 6. 7	
Գրքեր 14. 15	
Գրքեր 30. 32	

Գրքեր (Գրքեր)	Գրքեր
Գրքեր 9. 10	
Գրքեր 10. 11	
Գրքեր 6. 7	

Գրքեր (Գրքեր)	Գրքեր
Գրքեր 14. 15	
Գրքեր 200. 300	
Գրքեր 25. 28	

Գրքեր (Գրքեր)	Գրքեր
Գրքեր 10. 11	
Գրքեր 12. 15	
Գրքեր 45. 50	

Գրքեր (Գրքեր)	Գրքեր
Գրքեր 30. 35	
Գրքեր 17. 18	

Գրքեր (Գրքեր)	Գրքեր
Գրքեր 400. 420	
Գրքեր 435. 580	

Գրքեր (Գրքեր)	Գրքեր
Գրքեր 425. 430	
Գրքեր 380. 390	

Գրքեր (Գրքեր)	Գրքեր
Գրքեր 420. 425	
Գրքեր 400. 410	
Գրքեր 500. 520	

Գրքեր (Գրքեր)	Գրքեր
Գրքեր 195. 200	
Գրքեր 360. 380	

Գրքեր (Գրքեր)	Գրքեր
Գրքեր 150. 160	
Գրքեր 8. 20. 9	
Գրքեր 5. 20. 6	

Գրքեր (Գրքեր)	Գրքեր
Գրքեր 76. 82	
Գրքեր 68. 75	

Գրքեր (Գրքեր)	Գրքեր
Գրքեր 83. 85	
Գրքեր 55. 56	
Գրքեր 60. " "	

Գրքեր (Գրքեր)	Գրքեր
Գրքեր 37	
Գրքեր 35. 36	

Գրքեր (Գրքեր)	Գրքեր
Գրքեր 58. 60	
Գրքեր 5. 20	

Գրքեր (Գրքեր)	Գրքեր
Գրքեր 4. 20	
Գրքեր 3. 20	
Գրքեր 5. 5	

Գրքեր (Գրքեր)	Գրքեր
Գրքեր 4. 35	
Գրքեր 180. 600	
Գրքեր 10. 000	

Գրքեր (Գրքեր)	Գրքեր
Գրքեր 180. 600	
Գրքեր 21 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ	

Գրքեր (Գրքեր)	Գրքեր
Գրքեր 147 1/2-147	
Գրքեր 232 1/2-233	

Գրքեր (Գրքեր)	Գրքեր
Գրքեր 233-232	
Գրքեր 540-545	

Գրքեր (Գրքեր)	Գրքեր
Գրքեր 135. 10	
Գրքեր 137. 20	
Գրքեր 117. 10	
Գրքեր 120	
Գրքեր 70. 20	
Գրքեր 69. 20	
Գրքեր 29. 20	
Գրքեր 27. 20	
Գրքեր 29. 25	
Գրքեր 23. 20	
Գրքեր 33	
Գրքեր 31	
Գրքեր 209	
Գրքեր 117	
Գրքեր 235	

Գրքեր (Գրքեր)	Գրքեր
Գրքեր 135. 10	
Գրքեր 137. 20	
Գրքեր 117. 10	
Գրքեր 120	
Գրքեր 70. 20	
Գրքեր 69. 20	
Գրքեր 29. 20	
Գրքեր 27. 20	
Գրքեր 29. 25	
Գրքեր 23. 20	
Գրքեր 33	
Գրքեր 31	
Գրքեր 209	
Գրքեր 117	
Գրքեր 235	

Գրքեր (Գրքեր)	Գրքեր
Գրքեր 135. 10	
Գրքեր 137. 20	
Գրքեր 117. 10	
Գրքեր 120	
Գրքեր 70. 20	
Գրքեր 69. 20	
Գրքեր 29. 20	
Գրքեր 27. 20	
Գրքեր 29. 25	
Գրքեր 23. 20	
Գրքեր 33	
Գրքեր 31	
Գրքեր 209	
Գրքեր 117	
Գրքեր 235	

Գրքեր (Գրքեր)	Գրքեր
Գրքեր 135. 10	
Գրքեր 137. 20	
Գրքեր 117. 10	
Գրքեր 120	
Գրքեր 70. 20	
Գրքեր 69. 20	
Գրքեր 29. 20	
Գրքեր 27. 20	
Գրքեր 29. 25	
Գրքեր 23. 20	
Գրքեր 33	
Գրքեր 31	
Գրքեր 209	
Գրքեր 117	
Գրքեր 235	

Գրքեր (Գրքեր)	Գրքեր
Գրքեր 135. 10	
Գրքեր 137. 20	
Գրքեր 117. 10	
Գրքեր 120	
Գրքեր 70. 20	
Գրքեր 69. 20	
Գրքեր 29. 20	
Գրքեր 27. 20	
Գրքեր 29. 25	
Գրքեր 23. 20	
Գրքեր 33	
Գրքեր 31	
Գրքեր 209	
Գրքեր 117	
Գրքեր 235	

Գրքեր (Գրքեր)	Գրքեր
Գրքեր 135. 10	
Գրքեր 137. 20	
Գրքեր 117. 10	
Գրքեր 120	
Գրքեր 70. 20	
Գրքեր 69. 20	
Գրքեր 29. 20	
Գրքեր 27. 20	
Գրքեր 29. 25	
Գրքեր 23. 20	
Գրքեր 33	
Գրքեր 31	
Գրքեր 209	
Գրքեր 117	
Գրքեր 235	

Գրքեր (Գրքեր)	Գրքեր
Գրքեր 135. 10	
Գրքեր 137. 20	
Գրքեր 117. 10	
Գրքեր 120	
Գրքեր 70. 20	
Գրքեր 69. 20	
Գրքեր 29. 20	
Գրքեր 27. 20	
Գրքեր 29. 25	
Գրքեր 23. 20	
Գրքեր 33	
Գրքեր 31	
Գրքեր 209	
Գրքեր 117	
Գրքեր 235	

Գրքեր (Գրքեր)	Գրքեր
Գրքեր 135. 10	
Գրքեր 137. 20	
Գրքեր 117. 10	
Գրքեր 120	
Գրքեր 70. 20	
Գրքեր 69. 20	
Գրքեր 29. 20	
Գրքեր 27. 20	
Գրքեր 29. 25	
Գրքեր 23. 20	
Գրքեր 33	
Գրքեր 31	
Գրքեր 209	
Գրքեր 117	
Գրքեր 235	

Գրքեր (Գր
